

До:

- д-р Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на член 76-в став 1 од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/06, 136/08, 148/08, 155/08, 163/08, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13, 34/13, 14/14, 30/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16 и 142/16) се доставува

Република Македонија
Агенција за аудио и аудиовизуелни
медиумски услуги - СКОПЈЕ

ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН НАДЗОР (МОНИТОРИНГ)

Примено: 27-09-2016			
Орг. единица	Број	Прилог	Вредност
10	4591	1	

1. Вид надзор: Надзор над изборното медиумско претставување;
2. Субјект на надзорот: Трговско радиодифузно друштво КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје;
3. Период опфатен со надзорот: од 12 до 21 септември 2016 година;
4. Датум на извршување на надзорот: 27 септември 2016 година;
5. Предмет на надзорот:
  - Член 75 став 1 од Изборниот законик („Радиодифузерите, односно Јавниот радиодифузен сервис, трговските радиодифузни друштва и електронските медиуми (интернет порталите) што одлучиле да ги покриваат изборите, се должни тоа да го прават на правичен, на избалансиран и на непристрасен начин во својата вкупна програма“).
  - Член 75-б од Изборниот законик („Известувањето за редовните активности на државните органи, органите на општините и на градот Скопје, на државните институции и организации, како и за активностите на правни и на други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања, во програмите на радиодифузерите и на Програмскиот сервис наменет за емитување на активностите на Собранието на Република Македонија, во периодот од денот на распишување на изборите до нивното завршување не смее да биде во функција на изборно медиумско претставување на ниту еден политички субјект“).
  - Според член 196-в од Изборниот законик, член 75 и член 75-б се применуваат 100 дена пред денот на одржување на предвремените избори за пратеници во Собранието на Република Македонија, кои ќе се одржат во 2016 година.
6. Констатации од надзорот:

Член 75 став 1 од Изборниот законик

Дневно-информативни емисии

Изданијата на Дневникот во 18 часот емитувани во вториот десетдневен извештаен период (12-21 септември 2016 година) се примерокот за анализа на известувањето во дневно-информативните емисии на ТВ Канал 5.

Анализата опфати прилози во вкупно траење од 6 часа и 7 секунди, од кои 5 часа 23 минути и 11 секунди се претежно информативни жанрови: извештаи, вести, изјави, и поголем број куси интервјуа на различни теми од интерес за граѓаните, а 36 минути и 56 секунди се коментари и осврти.

Табела 1: Застапеност на субјектите во претежно информативните жанрови

ТВ КАНАЛ 5	Траење	Процент
Без субјекти	00:04:44	1,46 %
Други субјекти	01:37:13	30,08 %
Органи на државната управа/јавни претпријатија	00:52:44	16,32 %
Експерти/аналитичари	00:06:07	1,89 %
Влада на РМ	00:45:06	13,95 %
Амбасадори/меѓународни организации/странски политичари	00:09:44	3,01 %
Претседател на РМ	00:05:08	1,59 %
Собрание на РМ	00:05:44	1,77 %
ВМРО ДПМНЕ	00:31:07	9,63 %
СДСМ	00:36:00	11,14 %
Локална самоуправа	00:05:53	1,82 %
Локална самоуправа (опозиција)	00:01:23	0,43 %
Граѓански сектор	00:01:20	0,41 %
Специјално обвинителство	00:03:17	1,02 %
Шарена револуција	00:02:40	0,83 %
Судство	00:01:20	0,41 %
ГРОМ - Граѓанска опција за Македонија	00:02:56	0,91 %
ГДОМ	00:01:06	0,34 %
ДПА-ДР	00:01:06	0,34 %
Министри/заменици од СДСМ	00:01:59	0,61 %
ДПА - Демократска партија на Албанците	00:00:30	0,15 %
Привремена комисија	00:00:45	0,23 %
ЛДП - Либерално-демократска партија	00:02:39	0,82 %
АРМ	00:02:40	0,83 %
Вкупно:	05:23:11	100 %

Телевизијата и во овој извештаен период продолжува да известува за различни теми, вклучувајќи и за локални информации од внатрешноста на државата. Најголема застапеност има методолошката категорија „други субјекти“ (ИЗИИС, ИВЗ, Зоолошката градина во Скопје, стопански комори, дизајнер, претставници на црковен одбор, Мак Аутостар, Везе Шари, виолинистка, Урбан Лаб Битола, штипски Народен театар, продуцентот Горјан Тозија, кулинар, Алкалоид, Куќа на Мијаците, ONECONTACT, МКЦ Битола, музичари, келнери, македонската дијаспора, МОК, ФФМ, спортисти, универзитетски професори, Боксерската федерација на Македонија, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, НБРМ итн.), а потоа следуваат органите на државната управа/јавните претпријатија и Владата.

Информациите од политичко-партискиот живот се концентрирани на предизборните ветувања, критики, меѓусебни обвинувања на СДСМ и ВМРО ДПМНЕ. Понекогаш, на ветувањата и обвинувањата од СДСМ одговараат надлежните министерства и институции. Со мала застапеност се јавуваат уште ГРОМ, ЛДП, ДПА-ДР и ДПА.

Табела 2: Директни обраќања на субјектите

ТВ КАНАЛ 5	Траење	Процент
Други субјекти	00:53:30	33,04 %
Органи на државната управа/јавни претпријатија	00:29:31	18,23 %
Експерти/аналитичари	00:04:19	2,67 %
Влада на РМ	00:16:40	10,29 %
СДСМ	00:22:29	13,88 %
Локална самоуправа	00:01:56	1,19 %
ВМРО ДПМНЕ	00:14:39	9,05 %
Амбасадори/меѓународни организации/странски политичари	00:03:11	1,97 %
Локална самоуправа (опозиција)	00:00:57	0,59 %
Граѓански сектор	00:00:48	0,49 %
Специјално обвинителство	00:04:04	2,51 %
Претседател на РМ	00:01:40	1,03 %
ГРОМ - Граѓанска опција за Македонија	00:02:06	1,30 %
ГДОМ	00:01:35	0,98 %
ДПА-ДР	00:00:59	0,61 %
Собрание на РМ	00:00:15	0,15 %
Министри/заменици од СДСМ	00:01:24	0,86 %
ЛДП - Либерално-демократска партија	00:01:02	0,64 %
АРМ	00:00:51	0,52 %
Вкупно:	02:41:56	100 %

Најмногу директни обраќања има за „другите субјекти“, органите на државната управа/јавните претпријатија, потоа за претставниците на СДСМ, Владата и на ВМРО ДПМНЕ.

Една од карактеристиките на Дневникот во 18 часот се низата куси интервјуа кои се и причината за големата застапеност на „другите субјекти“ и на органите на државната управа, односно јавните претпријатија. На пример, на 12 септември има интервјуа со: психологот Мирјана Јовановска за земјотресите (6 минути и 7 секунди), со командирот на Бригадата за заштита од пожари Благоја Менковски (6 минути и 22 секунди), директорот на ИЗИИС Михаил Гаревски (7 минути и 45 секунди) со кого утредента има и друг покус разговор заедно со Радмила Шалиќ (4 минути и 52 секунди), кога е емитувано и интервју со Тања Паскали-Бунташеска (3 минути и 44 секунди) за тоа дека Заливот на коските бил најпосетената охридска знаменитост годинава. На 14 септември има куси интервјуа со претставник на Зоолошката градина во Скопје (2 минути и 17 секунди) и со Славчо Таневски, дизајнер на Мерцедес (3 минути и 8 секунди). На 15 септември разговорано е со д-р Габриела Новотни (4 минути и 6 секунди) од Клиниката за неврологија во врска со употребата на масло од канабис и потоа со д-р Катица Маранѓозова за здравствената состојба со почетокот на учебната година (3 минути и 6 секунди). На 16 септември со виолинистката Ева Богоевска (3 минути и 53 секунди), па со Марија Петровска од Урбан лаб (3 минути и 23 секунди). На 17 септември за штипската пастрмајлија се разговара со Мелвин Мандак (2 минути и 44 секунди). На 18 септември се разговара со Марија Мерковска од МКЦ Битола за Регионалната конференција за младинска работа (4 минути и 7 секунди). На 19 септември - интервју со проф. Љупчо Кеверески, претседател на Македонската асоцијација за надарени и талентирани деца (3 минути и 23 секунди). На 20 септември со Игор Стефановски Иџе за крводарителска акција на спортистите (2 минути и 40 секунди), а на 21 септември со директорот на ЈП Македонски шуми Жарко Караџоски за тоа дали ќе има доволно огревно дрво за претстојната грејна сезона (5 минути и 21 секунда).

Една од темите актуелни во овој изборен период беше изјавата на претседателот на СДСМ Зоран Заев во врска со употребата на албанскиот јазик на територијата на Република Македонија. ТВ Канал 5 секојдневно известуваше за неа при што поретко самата коментираше. Во освртот „Заев со двојазичност на цела територија смета на гласовите на Албанците“ на 14 септември (6 минути и 35 секунди) освен изјавите на Заев, консултира и аналитичари со различни мислења (Петар Арсовски и Александар Пандов), напис на Бранко Геровски, реакција на Здружението на прилепски бранители и соопштението со појаснување од СДСМ. Наредниот ден на оваа тема и се посветува уште еден осврт каде на прашањето „Дали Заев за сметка на своето гласачко тело им се додворува на Албанците?“ (5 минути и 12 секунди) се пренесуваат изјавите на Зоран Заев, на новинарите Васко Ефтов и Бранко Геровски, се емитува анкета со граѓани на Прилеп кои се против идејата, а на крајот се коментира дека „тезата за двојазичност и конфедерација на Македонија опозицискиот лидер не ја отвора првпат“ и потсетува на постаро интервју за косовска телевизија. На 16 септември освртот „Не стивнуваат реакциите по изјавите на Заев за воведување двојазичност“ (5 минути и 1 секунда) почнува со пренесување на колумната на Мирка Велиновска, со негативен став кон Заев за кого вели дека е обожавател или припадник на ИСИЛ, потоа се емитува дел од интервјутото на Заев за Нова ТВ, реакција на ВМРО ДПМНЕ (изјава на Илија Димовски) дека двојазичноста е апсолутно неприфатлива за нив, потоа Телевизијата коментира дека „залагањата за поголеми права на албанското малцинство, заговарање федерализација, како тези, години наназад се провлекуваат меѓу претставниците на СДСМ“ и се емитува архивска снимка од изјава на Љубомир Фрчкоски по прашањето за Албанец – премиер, па се посочува текстот во кој Бранко Геровски барал отворено да се зборува за федерализација на Македонија и дел од интервјутото на Заев за косовска телевизија, за тоа дека албанскиот јазик би требало да го изучуваат сите во Македонија, почнувајќи од градинка. На 17 септември емитуван е освртот „Дијаспора: Заев со двојазичноста ја уништува Македонија“ (3 минути и 46 секунди) во кој на негативните ставови од писмените реакции на дијаспората се спротивставува изјавата на Радмила Шеќеринска дека прашањето за јазикот е шпекулација и лажна приказна. Темата е присутна на медиумот во извештајот „ГДОМ: Деструктивната политика на Заев може да доведе до федерализација на Македонија“, со втор телоп „Села: Ако нема двојазичност, тогаш Македонија да биде составена од две федерални единки“ (4 минути и 27 секунди) емитуван на 18 септември, во кој се пренесуваат ставовите на Александар Даштевски и Александар Пандов од ГДОМ, Зијадин Села од ДПА-ДР, а цитирани се и позициите на СДСМ и ВМРО ДПМНЕ изнесени во нивните соопштенија. Во извештајот од 19 септември „Остри тонови на дијаспората до Заев“ (3 минути и 4 секунди) се пренесуваат негативните ставови на македонската дијаспора од повеќе земји, а на крајот се прекажува изјавата на генералниот секретар на СДСМ Оливер Спасовски дека прашањето е веќе регулирано со Уставот и треба да се примени и ставот на ВМРО ДПМНЕ дека нема да дозволат двојазичност на целата територија на земјата. На 20 септември има осврт на оваа тема каде повод за актуелизација се нови реакции од дијаспората и тоа што СДСМ почнала да праќа соопштенија и на албански јазик, а меѓу електронските адреси се наоѓаат и медиуми од Косово. Прилогот ги содржи и изјавите на Оливер Спасовски од СДСМ (за примена на уставната рамка) и на Илија Димовски од ВМРО ДПМНЕ (дека нема да дозволат политички пазарења на грбот на националните интереси).

Неколку активности поврзани со Специјалното јавно обвинителство беа уште една актуелна тема. На 15 септември во извештајот „СЈО покренува два обвинителни предлози“, по информирањето од прес-конференцијата на СЈО, се прави споредба меѓу протестите пред Општина Центар и причинетата штета и штетите за време на протестите од Шарената револуција, со снимки од демолирање на Канцеларијата на претседателот Ѓорге Иванов, снимки од Зоран Заев и Радмила Шеќеринска како фрлаат боја на фасада на објект, со што негативно се врамуваат СЈО и СДСМ. Тезата за поврзаност на овие два настани потаму е доразвиена во соопштението на ВМРО ДПМНЕ во врска со покренувањето обвиненија (кое е емитувано непосредно по извештајот). На 20 септември во „Република: Што сакаше МТВ да скрие во интервјутото со Катица Јанева?“ (1 минута и 34 секунди) се пренесуваат изводи од написот во Република за објавувањето на сировиот материјал од интервјутото на специјалната јавна обвинителка за Јавниот сервис и со негативните ставови на порталот за неа и за уредничката на Информативната програма на МРТ. Уште едно навраќање на

оваа тема има на 21 септември, како дел од подолг прилог со јавување во живо од пред Собранието на РМ во кој се известува за текот на комисијската расправа за шестмесечниот извештај на Специјалното обвинителство насловен „И финансискиот дел од Извештајот на СЈО пред пратениците“ (13 минути и 18 секунди). Кон крајот има посебен прилог за поделените ставови за интервјуто, при што се наведени повеќе страни, почнувајќи со Советот за етика во медиумите за кој се оценува дека „невообичаено експресно“, односно „невообичаено веднаш“ реагирал.

Негативно вработување има во двата прилога поврзани со изјавата на продуцентот Горјан Тозија дадена на Фестивалот „Браќа Манаки“ и реакциите за неа. Во извештајот „Се живее ли добро од филм во Македонија?“ (4 минути и 16 секунди) емитуван на 13 септември, по реакциите од Агенцијата за филм и оригиналната изјава на Тозија, на крајот се наведува дека Горјан Тозија учествувал во уништување на релјефи за време на Шарената револуција. На 16 септември во прилогот „Агенција за филм тврди - Тозија зема стотици евра“ (2 минути) се сопоставуваат изјавите на продуцентот Горјан Тозија, Дарко Башески и Мими Ѓоргоска-Илиевска (поранешниот и сегашната директорка на Агенција за филм). Во најавата Тозија е наречен несуден оскаровец, а прилогот почнува со препознатливиот момент од доделување на наградата Оскар „And the Oscar goes to“....

Има и неколку прилози кои се позитивни за мерките на Владата во сферата на земјоделието. На пример, на 13 септември се емитува „Анализа: Сточарството станува сериозен бизнис во Македонија“ (3 минути и 30 секунди) со фармер од Мралино и заменик-министерот за земјоделство Ванчо Костадиновски. На 15 септември се емитува „80% поддршка од државата за земјоделците за проектот капка по капка“ (2 минути и 43 секунди) прилог - организиран околу изјавите на Арбен Абдурамани, директор на Везе Шари, кој зборува за своето претходно позитивно искуство од една владина мерка за државно субвенционирање и дека сигурно ќе аплицира и за капка по капка. На 16 септември се емитува извештајот „Младите даваат свои идеи за мерката „Од град во село“ во кој заменик-министерот Ванчо Костадиновски информира за мерката, како и со кои други мерки на Владата може ова да се искombинира.

Осврти со неутрален тон на тема важна за граѓаните е „Канал 5 тема: Маж и жена демнат деца низ Скопје - социјалните мрежи преполни - во МВР нема пријави“ (4 минути и 8 секунди) емитуван на 20 септември, во кој од повеќе аспекти се разгледуваат гласиштата за наводни обиди за киднапирања на деца во Скопје и за тоа дека нема пријави во МВР. Во редакцискиот коментар „Кој во СДСМ врши квалитативно мерење на медиумите?“ (3 минути и 8 секунди), објавен на 20 септември ТВ Канал 5 реагира на изјавата на портпаролот на СДСМ Петре Шилегов околу тоа колкав дел од известувањето на оваа телевизија за неговата партија било во негативен контекст и на тоа ги спротивставува изјавите на директорот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги Зоран Трајчевски и на лидерот на СДСМ Зоран Заев. Уште еден осврт на 20 септември е посветен на прашањето „Има ли недостиг од предучилишни установи?“ (4 минути и 41 секунда) со ставови на универзитетски професори за важноста на градинките, анкети со граѓани за тоа дека нема доволно градинки и со портпаролот на Владата за мерките кои се преземаат за да се отворат нови градинки.

Посебни информативни емисии

Други информативни програми

Постаро издание на *Во Центар со Васко Ефтов* на темата - кои се десетте клучни работи од кои ќе зависи резултатот на изборите на 5-ти јуни, е емитувано нокта на 12 септември. Во неа свои ставови изнесуваат политичките аналитичари: Дане Талески, Филип Петровски и Алберт Муслиу.

Уште еден ваков случај е и изданието на емисијата емитувано на 17 септември, во кое, на тема мафијашки шефови на земунски клан, се зборува со Славко Никиќ, публицист и экс полициски оперативец.

Други програми

Во утринската програма *Здраво Македонија*, на 14 септември тема за дискусија на гледачите беше: „Дали и каков политички земјотрес може да ни се случи по 11 декември?“. Наредниот ден, утринската програма има отворени телефонски линии за гледачите на тема: „Според последната анкета на Институт за демократија „Социетас Цивилис“, во која граѓаните одговарале на прашањето колку ги познаваат пратениците за кои гласаат од избирачките листи. Дури 38% одговориле дека не препознаваат ниту едно име. Прашање: Како може едно Собрание да е толку непрепознатливо за граѓаните, кои се причините за тоа?“. На 16 септември има повеќе теми – „Според ДЗС, стапката на невработеност во РМ во вториот квартал од годинава, го достигна историскиот минимум паѓајќи на 24%. Како гледачите ги коментираат овие статистики и бројки? Дали и колку е видлива најниската стапка на невработеност до сега? Како ги оценуваат мерките на државата со кои се бори за намалување на невработеноста? Дали очекуваат и оваа година да се интензивираат нови вработувања и догодина да има ново рекордно намалување на невработеноста?“, потоа „Може ли една изборна единица да ги скара партиите и одложи изборите?“, и повторно прашањето „Како може едно Собрание да е толку непрепознатливо за граѓаните, кои се причините за тоа?“. На 19 септември гледачите се прашани: „Како го коментирате предлогот на лидерот на опозицијата за двојазичност на цела територија на Република Македонија?“, на 20 септември – „Кој повеќе ги посакува изборите во декември, политичарите или народот?“, а на 21 септември – „Може ли Македонија да биде една изборна единица?“.

На 18 септември, во емисијата за земјоделците *Бразди*, во Агро вестите има прилози за моделот на субвенционирање - 80% поддршка за набавка на висококвалитетни грла и субвенции, и поддршка за набавка на системот капка по капка.

Член 75-б од Изборниот законик

Во вториот извештаен период, на Телевизијата се регистрирани три прилози во кои известувањето е во функција на изборно медиумско претставување на политички субјект:

Дневник во 18 часот 13.09.2016

18:14:25 – 18:17:04 „Груевски: Повеќе од 1.800 пензионери биле на бесплатен туристички викенд“ и „Груевски: ќе се реализира уште еден проект за младите“ – претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски во своите изјави директно ги поврзува политиките на Владата со мерките ветени од ВМРО ДПМНЕ.

Дневник во 18 часот 17.09.2016

18:07:54 – 18:10:40 „Посебен додаток за децата со цистична фиброза“ – претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски кажува дека тој разговарал со „министерот Диме Спасов“, кој потоа го сменил правилникот и ја додал и оваа дијагноза. Груевски најавува дека продолжува и стипендирањето на студентите во најпрестижните светски универзитети.

Дневник во 18 часот 18.09.2016

18:06:51 – 18:09:24 „Груевски: Индустијата расте со задоволувачко темпо“ – во изјавата дадена на отворањето на канадска странска инвестиција, која ја најавил и на својот Фејсбук профил, лидерот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски зборува за резултати од владини активности поврзувајќи ги со својата партија.

Сектор за програмски работи

